

Total No. of Questions – 16

Regd.

Total No. of Printed Pages – 04

No.

|  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|
|  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|

## Part – II

## SANSKRIT, Paper – II

(Second Language)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

- Note :
- (1) All the questions should be attempted.
  - (2) Question Nos. 1, 2, 3, 4 and 14 should be answered in the medium of instruction of the candidate.
  - (3) The remaining questions should be answered in Sanskrit (Devanagari script) only.
  - (4) The bits of a question should be attempted together.

1. एकस्य श्लोकस्य प्रतिपदार्थं तात्पर्यं च लिखत ।  
असूयन्ति हि राजानो जनाननृतवादिनः ।  
तथैव चावमन्यन्ते मन्त्रिणं वादिनं मृषा ॥

1 × 8 = 8

अथवा

यस्य नास्ति स्वयं प्रज्ञा शास्त्रं तस्य करोति किम् ।  
लोचनाभ्यां विहीनस्य दर्पणः किं करिष्यति ॥

2. शिवपार्वत्योः विवाहार्थं मन्त्रजोषां प्रयत्नं विशदयत ।

1 × 8 = 8

अथवा

राष्ट्रहिताय पन्नाकृतं स्वपुत्रत्यागमधिकृत्य लिखत ॥

3. ब्रह्मसंहितायाः कथां लिखत ।

1 × 8 = 8

अथवा

रामलिङ्गकालीमात्रोः सम्भाषणं लिखत ।

4. कर्णभारमिति पाठस्य सारांशं लिखत ।

1 × 8 = 8

अथवा

गुरुदक्षिणा इति पाठस्य सारांशं लिखत ।

5. द्वौ ससन्दर्भं व्याख्यात :

2 × 3 = 6

- (a) अशोच्या हि पितुः कन्या सद्भर्तृप्रतिपादिता ।
- (b) प्रियादपि हितं वदेत् ।
- (c) चिन्ता हि कार्यप्रतिबन्धहेतुः ।
- (d) जिघ्रन्ती मूर्धानं पदे पदे ।

6. द्वौ संसदर्थं व्याख्यात :

2 × 3 =

- (a) प्रीतो स्वः तवानया गुरु भक्त्या ।
- (b) मम प्राणयात्रेयम् ।
- (c) किं मां सामान्यं भावयति भवान् ?
- (d) हितेषी ते कथयामि ।

7. द्वयोः लघुसमाधाने लिखत :

2 × 2 = 4

- (a) हरबन्धु कः ?
- (b) दैतेयभरेण का सन्नाभवत् ?
- (c) अर्थस्य प्रभावः कीदृशो भवति ?
- (d) वीरबलः कं हन्तुमागतः ?

8. द्वयोः लघुसमाधाने लिखत :

2 × 2 = 4

- (a) देवभिषजौ कौ ?
- (b) स्वामिनं कथं सेवेत ?
- (c) हस्तिपकः एव राजा भवत् इति केनोक्तम् ?
- (d) केन विरूदेन रामलिङ्गः प्रसिद्धः अभूत् ?

9. समग्रं पठित्वा समाधत्त

5 × 1 = 5

अथवा

पाण्डवानां राज्यं इन्द्रप्रस्थम् । कुरुक्षेत्रयुद्धानन्तरं युधिष्ठिरः अनुजैः सह अरण्यवासाय प्रस्थितवान् । राज्यपालनदायित्वं कृष्णस्य पौत्राय अनिरुद्धाय अर्पितम् । ततः तस्य पुत्रः वज्रः राजा जातः । वज्रस्य वंशीयानां अन्तिमः क्षेमकः । इन्द्रप्रस्थस्य विनाशानन्तरं पुरानाकिला नामकं दुर्गं हुमायुना तत्र निर्मितम् ।

प्रश्नाः

- (a) इन्द्रप्रस्थं केषां राज्यम् ?
- (b) इन्द्रप्रस्थस्य दायित्वं कस्मै अर्पितम् ?
- (c) वज्रः कस्य पुत्रः ?
- (d) वज्रस्य वंशीयानाम् अन्तिमः कः ?
- (e) “पुरानाकिला” नामकं दुर्गं केन निर्मितम् ?

10. द्वयोः सविभक्तिकं सम्पूर्णतया शब्दरूपाणि लिखत ।

2 × 6 = 12

- (a) मरुत्
- (b) मनस्
- (c) तद् (स्त्री)
- (d) किम् (पुं)

11. त्रीणि नामनिर्देशपूर्वकं सन्धत्त ।

3 × 2 = 6

- (a) गण + ईशः
- (b) पौ + अकः
- (c) मही + इन्द्रः
- (d) दिव्य + औषधम्
- (e) षट् + मुखः
- (f) हरिः + चरति

12. द्वौ नामनिर्देशपूर्वकं विघटयत ।

2 × 2 = 4

- (a) जगदीशः
- (b) भानूदयः
- (c) गुरुर्वदति
- (d) महोदयः

13. त्रयाणां नामनिर्देशपूर्वकं विग्रहवाक्याणि लिखत ।

3 × 2 = 6

- (a) भीमार्जुनौ
- (b) चोरभयम्
- (c) अधर्मः
- (d) कृष्णसर्पः
- (e) पञ्चवटी
- (f) पीताम्बरः

पनुवदत ।

5 × 1 = 5

- (a) रामलिङ्गः कृष्णदेवरायस्य आस्थाने आसीत् ।  
(b) उपमन्युः धौम्यस्य शिष्यः ।  
(c) हस्तिपकः राजा अभवत् ।  
(d) त्वं स्वामिकार्ये उपेक्षां करोषि ।  
(e) विद्या ददाति विनयम् ।

15. अधोनिर्दिष्टेषु समुचितं समाधानपदं लिखत ।

5 × 1 = 5

- (a) हिमवतः भार्या का ?  
(अ) अरून्धती (आ) मेना (इ) पन्ना  
(b) भगवद्दर्शनं केन विरचितम् ?  
(अ) सुकुमारेण (आ) कालिदासेन (इ) वेदव्यासेन  
(c) चोरः कस्य गृहे प्रविष्टः ?  
(अ) हस्तिपकस्य (आ) धौम्यस्य (इ) रजकस्य  
(d) बोधिसत्त्वः कस्य आतिथ्यं स्वीकृतवान् ?  
(अ) राजपुरोहितस्य (आ) हस्तिपकस्य (इ) काष्ठसंग्राहकस्य  
(e) कर्णस्य रथसारथिः कः ?  
(अ) शल्यः (आ) कृष्णः (इ) जयद्रथः

16. संयोजयत ।

5 × 1 = 5

- |                   |   |                                    |
|-------------------|---|------------------------------------|
| (a) रामलिङ्गकथाः  | — | (1) वेदव्यासः                      |
| (b) पन्नाधात्री   | — | (2) कालिदासः                       |
| (c) महर्षिदौत्यम् | — | (3) ओगोटि परोक्षित् शर्मा          |
| (d) ललाटलिखितम्   | — | (4) सन्निधानं सूर्यनारायण शास्त्री |
| (e) धौम्योपदेशः   | — | (5) जनार्दन हेगडे                  |